

Ο ΓΑΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΕΟ ΑΣΤΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

[Αρχίζουμε από σήμερα να δημοσιεύουμε σύντομη ανάλυση των σημείων του Αστικού κώδικα που ενδιαφέρουν ειδικώς τη γυναίκα ως και μερικών άλλων κοινωνικών ζητημάτων, που θίχθηκαν από την επιτροπή για τον Αστικό κώδικα].

Η Αναθεωρητική Επιτροπή του Αστικού Κώδικα ασχολήθηκε αυτές τις μέρες με το ζήτημα του γάμου. Οι αποφάσεις της δεν είναι βέβαια δριστικές, δίνουν όμως τη κατεύθυνση και τις γενικές γραμμές πάνω στις οποίες θα βασιστεί ή Συντακτική Επιτροπή, που, καθώς είναι γνωστό, θα δώσει τη τελική μορφή του Κώδικα. Έτσι όπως είναι, ενδιαφέρουν όχι μόνο γιατί αναφέρονται στο σπουδαιότερο κοινωνικό θεσμό του γάμου, αλλά και διότι έχουν άμεση σχέση με το φεμινισμό και τα ατήματά του. Αναφέρουμε εδώ μερικώς απ' αυτές για την ενημερότητα των αναγνωστών του «Αγώνα».

Για τη τέλεση του γάμου, για να αρχίσουμε από αυτήν όπως άλλωστε αρχίζει και το προσχέδιο του Κώδικα, στον τόπο μας υπήρχε ένας τύπος, ή ίερο τελεστικά. Είχαμε με άλλα λόγια το θρησκευτικό γάμο εν αντιθέσει προς τα περισσότερα κράτη της Ευρώπης και της Αμερικής που έχουν δεχτεί από καιρό τον πολιτικό. Ο θρησκευτικός γάμος παρ' όλα τα ήθηκά του πλεονεκτήματα έχει το μεγάλο ελάττωμα ότι δεν στέκεται σαν μοναδικός τύπος για τη τέλεση του γάμου σε κράτη των οποίων οι πολίτες έχουν διάφορα θρησκευόμενα. Αντίθετα προς αυτόν ο πολιτικός γάμος, που καθιερώνεται, εξασφαλίζει την αυτεπάρκεια του κράτους από τη θρησκευτική άποψη και το σεβασμό στις πνευματικές αντιλήψεις του πολίτου που είναι ή βάση κάθε ελεύθερου πολιτεύματος. Γιαυτό, και για το λόγο, ότι ο πολιτικός γάμος με τη παράσταση του δημοσίου λειτουργού κατά τη τέλεσή του, με την ευκολία της διαδικασίας, και ιδίως με τις δημοσιεύσεις που προϋποθέτει, είναι ο μόνος κατάλληλος τύπος γάμου για την παρακολούθηση από μέρους της πολιτείας της οικογενειακής κατάστασης των πολιτών, το προσχέδιο του Κώδικα θέλησε να τον καθιερώσει πλάι στο θρησκευτικό. Η πρόταση όμως αυτή έθεωρήθηκε παράτολμη από την Αναθεωρητική Επιτροπή, μολοντί όλα σχεδόν τα μέλη της δέχτηκαν και αρχήν τη νομική σκοπιμότητα του πολιτικού γάμου και απορρίφθηκε για να αντικατασταθῆ με μιὰ μέση, να ποῦμε, πρόταση που καθιερώνει και τους δυο μαζί τύπους του γάμου το θρησκευτικό και το πολιτικό. Σύμφωνα με αυτή τη τελευταία, ή ιερολογία επιβάλλεται, αποτελεί μάλιστα συστατικό στοιχείο του γάμου μεταξύ των ορθοδόξων μελλονύμφων σύγχρονα όμως με αυτή θα γίνεται και ή ληξιαρχική πράξη του πολιτικού γάμου από τον ίδιο τον ιερέα ή από άλλο δημόσιο λειτουργό που θα δρίσει ή Συντακτική Επιτροπή του κώδικα. Η ίδια επιτροπή έχει την εξουσιοδότηση να δρίσει τα του θρησκευτικού και του πολιτικού γάμου μεταξύ ετεροδόξων ή ετεροθρήσκων, καθολικών π. χ. ή μαμαθεα-

νων, καθώς και τα του πολιτικού γάμου μεταξύ των μελλονύμφων που δεν έχουν το ίδιο θρήσκευμα, χριστιανού, να ποῦμε, και εβραίας. Γι' αυτούς τους τελευταίους, καθώς και για εκείνους που δεν έχουν ώρισμένο θρήσκευμα, ή δεν μπορούν να κάμουν θρησκευτικό γάμο γιατί τους το απαγορεύει ή εκκλησία όπως οι συγγενείς του πέμπτου βαθμού (δεύτερος θετός π.χ. και ανεψιά) θα αρκεί μόνο ο πολιτικός γάμος.

Η απόφαση αυτή της Αναθεωρητικής Επιτροπής μολοντί θέλει να συμβιβάσει τις δυο αντίθετες θεωρίες δεν φαίνεται ότι θα εξυπηρετήσει ούτε την μιὰ ούτε την άλλη. Η ληξιαρχική πράξη εφ' όσον θα συντάσσεται από τον ιερέα δεν μπορεί στο τόπο μας να γίνεται όπως πρέπει, γιατί οι ιερείς, των επαρχιών ιδίως, δεν έχουν τη μόρφωση που χρειάζεται για να εξετάσουν τις νόμιμες προϋποθέσεις και τα κωλύματα του γάμου και να αποφύγουν τις ακυρότητες, είναι φυσικό άλλωστε να περιφροσύν τις «νεωτερικίες» αυτές διατυπώσεις. Αν πάλι ή πράξη αυτή συντάσσεται από δημόσιο λειτουργό, εφ' όσον θα γίνεται, σύμφωνα με τη παραπάνω απόφαση, σύγχρονα με την ιεροτελεστία, θα θίγει το γόητρο της εκκλησίας αφού πλάι στον ιεραργό θα στέκεται ο ληξιαρχος και θα ελέγχει αν ετηρήθηκαν οι όροι του νόμου, αλλά και αυτή την ιδέα της πολιτείας θα μειώνει, αφού ο δημόσιος λειτουργός θα γυρίζει από σπίτι σε σπίτι όπου γίνεται στεφάνωση και θα περιμένει να γίνει ή χαρά για να της δώσει έπειτα τη σφραγίδα της επίσημότητας. Πρωτότυπος αλήθεια νεωτερισμός που εξευτελίζει την εκκλησία και τη πολιτεία και που εισάγει νέες δυσκολίες στο γάμο.

Πρέπει να σημειωθῆ εδώ ότι ο σύνδεσμός μας ετάχτηκε από την αρχή υπέρ του πολιτικού γάμου όχι από τάση για νεωτερισμό, όπως πολλοί νομίζουν, ούτε από περιφρόνηση στο θρησκευτικό γάμο—παντού άλλως τε ο πολιτικός γάμος δεν αποκλείει τον θρησκευτικό—αλλά γιατί νομίζει ότι ή πολιτεία δεν πρέπει να επεμβαίνει στη συνείδηση του πολίτου με το να του επιβάλλει ένα ώρισμένο θρησκευτικό τύπο για την τέλεση του γάμου με αυτό τον τρόπο, αν ο πολίτης δεν πιστεύει στη προνομιακή θρησκεία του κράτους, αναγκάζεται ή να αγνοήσει τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, όπως γίνεται συχνά στους γάμους μεταξύ ορθοδόξων και ετεροδόξων ή ετεροθρήσκων, ή επιμένοντας σ' αυτές να κοροϊδέψει τη θρησκεία, ή και να αποφύγει το νόμιμο γάμο. Το ένα χειρότερο από το άλλο. Ο τύπος άλλωστε του πολιτικού γάμου με την εύκολη διαδικασία και τις δημοσιότητες του, εύκολνει τους γάμους που έχει καθιερωθῆ, ενώ από την άλλη μεριά περιορίζει τη δικαμία και τα συναφή προς αυτήν εγκλήματα.

Στο έρχόμενο φύλλο θα μιλήσαμε για τις διατάξεις του Κώδικα που αναφέρονται στις νόμιμες σχέσεις των συζύγων.

Αλεξάντρα Κόττου